

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/6/2024
Identifikačné číslo spisu:	4121206561
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4121206561.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: F. W., nar. 1. O. XXXX, bytom N. I. XX, R., zast. advokátom JUDr. Samuelom Baránikom, so sídlom Podjavorinskej 7, Bratislava, proti žalovanému: Fakultná nemocnica Nitra, so sídlom Špitálska 6, Nitra, IČO: 17 336 007 zast. Advokátska kancelária STOKLASA & SOKLASOVÁ s. r. o., so sídlom Farská 25, Nitra, IČO: 36 856 282, za účasti intervenienta: Allianz - Slovenská poisťovňa a. s., so sídlom Pribinova 19, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 700, o ochranu osobnosti a náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7C/22/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. októbra 2023 sp. zn. 8Co/41/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 5. októbra 2023 sp. zn. 8Co/41/2023 v časti, v ktorej rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. potvrdil v časti, týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur a rozsudok Okresného súdu Nitra z 18. apríla 2023 č. k. 7C/22/2021-367 v spojení s opravným uznesením z 30. mája 2023 č. k. 7C/22/2021-432 v časti II. výroku, týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. apríla 2023 č. k. 7C/22/2021-367 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozhodnutie okresného súdu“) rozhodol nasledovne:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 6.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v časti nemajetkovej ujmy proti žalovanému v rozsahu 100 % z priznanej sumy, o výške ktorej rozhodnutie súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v časti náhrady z a sťažené spoločenského uplatnenia proti žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

V. Intervenientovi náhradu trov konania v časti náhrady z a sťaženie spoločenského uplatnenia nepriznáva.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanému zaplata sumy 65.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a sumy 10.811 eur titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia spolu s úrokom z omeškania z tejto sumy. Žalobca žalobu oprel o argumentáciu, že u žalovaného, na klinike úrazovej chirurgie a ortopédie sa mal podrobiť operácii - transplantácii pravého kolenného kĺbu, vo vzťahu ku ktorej bola vykonaná aj predoperačná príprava. Operácia sa uskutočnila v plánovanom termíne 21. marca 2019; po operácii zistil, že mu bola vykonaná totálna endoprotéza ľavého kolena namiesto indikovaného pravého kolena. Žalobca v žalobe uviedol, že žalovaný priznal pochybenie na jeho strane a žalobcovi sa ospravedlnil; k inej kompenzácii žalovaný nepristúpil. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou konštatoval, že postup žalovaného pri zdravotnej starostlivosti nebol správny a štandardný v tom, že došlo k stranovej zámene implantovaného kolenného kĺbu. Žalobca vo vzťahu k uplatnenému nároku tvrdil, že uloženie liečby bez súhlasu duševne spôsobilého dospelého pacienta je zásahom do telesnej integrity spôsobom, ktorý zasahuje do jeho práva na súkromie; na zásah do telesnej integrity žalobcu nebol daný ani verejný záujem, resp. zákonný dôvod. Zásah žalovaného nie je ničím ospravedlniteľný. Okrem zásahu do práva na súkromný život, ľudskú dôstojnosť a telesnú integritu došlo zo strany žalovaného aj k zásahu do práva na život a zdravie tým, že n a žalobcovi bol vykonaný lekársky zákrok non lege artis; došlo k poškodeniu zdravia žalobcu. Operačným zákrokom non lege artis sa spôsobuje poranenie; žalobca úplne zbytočne vytrpel bolesti spojené s operáciou a pooperačné komplikácie za situácie, že chorá končatina ostala dodnes neoperovaná a žalobca stratil oporu v zdravej, silnejšej končatine. Žalobca tvrdil, že utrpel traumy, ktorá nastala od momentu, keď zistil, že má zoperované nesprávne koleno, navyše až neľudským spôsobom. U žalobcu sa prejavujú príznaky posttraumatického stresového syndrómu; dodnes sa bojí podstúpiť operáciu pravého kolenného kĺbu. Prežíva úzkostné stavy, má nočné mory, nechutenstvo, zmeny nálad a plánovaný termín na operačný zákrok na pravom kolene v Piešťanoch žalobca zrušil. Žalobca tak radšej volí život v permanentnej bolesti. Došlo k zmene kvality jeho života; okrem vytrpeného stresu a emocionálneho šoku nemôže vykonávať aktivity, ktoré boli pre neho bežné. Došlo k zlému hojeniu rany, nepochybne ovplyvneného aj psychikou; žalobca nemôže vykonávať fyzické aktivity, ktoré boli pre neho bežné. Iba konštatovanie protiprávnosti konania žalovaného a písomné ospravedlnenie nepostačuje na zmiernenie nezvratného a trvalého stavu. Nemajetková ujma pritom má slúžiť ako satisfakcia, ale má aj úlohu preventívno-sankčnú. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy žalobca požadoval od žalovaného o vyplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v sume 65.000 eur, ktorú považoval za primeranú vzhľadom na intenzitu, závažnosť, povahu a spôsob zásahu, osobu žalobcu i žalovaného. Práve u žalovaného ako nemocnice nie je priestor na ľudské omyly, pričom išlo o omyl banálny a nie omyl odborný. Žalobca okrem nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnil aj nárok na náhradu škody na zdraví pričom zdôraznil, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nárok na náhradu škody na zdraví môžu vzniknúť popri sebe; na základe toho istého skutkového základu a každý z nich má odlišné podmienky vzniku. Pokiaľ ide o výšku náhrady škody na zdraví žalobca uviedol, že táto bude špecifikovaná a ž po nariadenom znaleckom dokazovaní. Mal za to, že pri škode na zdraví bude potrebné prihliadať nielen na poranenia spôsobené operáciou nesprávneho kolena, ale aj na to, aký skutkový dej by nastal pri normálnom behu udalostí. V takomto prípade by mal žalobca dňa 21. marca 2019 zoperované pravé, postihnuté koleno a všetky obmedzenia týkajúce sa tohto kolenného kĺbu by s najväčšou pravdepodobnosťou pominuli. Chybným operačným zákrokom žalovaný spôsobil žalobcovi obmedzenie pohybu na pravom kolennom kĺbe trvajúce do podania žaloby; vo vzťahu k nesprávne operovanému zákroku žiadal od žalovaného spravodlivé odškodnenie.

1.2. Žalovaný v písomnom vyjadrení uviedol, že nie je sporné, že žalobcovi bola zo strany žalovaného poskytnutá zdravotná starostlivosť a rovnako nie je sporné, že zdravotná starostlivosť nebola poskytnutá správne. Pokiaľ ide o škodu na zdraví žalovaný uviedol, že nebol predložený dôkaz týkajúci sa sťaženia spoločenského uplatnenia, najmä lekársky posudok o hodnotení náhrady z a sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalovaný namietal, že žalobca mal viaceré zdravotné problémy už pred zdravotným výkonom vrátane problémov s ľavým (s operovaným) kolonom. Ak teda tvrdí, že mu bolo zoperované „zdravé“ koleno, tvrdenie žalobcu je v rozpore so skutkovým stavom. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalovaný uviedol, že uplatňovaný nárok výrazne prekračuje rámec doterajšej

rozhodovacej praxe súdov v prípadoch, kedy došlo k zásahu do osobnostných práv pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti v porovnateľnom rozsahu. V obdobnej veci Krajský súd v Banskej Bystrici priznal nemajetkovú ujmu z dôvodu ochrany osobnosti vo výške 3.500 eur; súd prvej inštancie i Krajský súd v Banskej Bystrici (v konaní vedenom pod sp. zn. 17Co/136/2012) považovali uplatnený nárok vo výške 60.000 eur za neprimeraný. V súlade so závermi rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici vyššie uvedenej sp. zn. žalovaný poukázal na ustanovenia zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 274/2017 Z. z.“), ktorého § 13 vychádza z maximálnej sumy odškodnenia zodpovedajúcej 50 násobku minimálnej mzdy, ktorá má byť vyplatená poškodenému, ak trestným činom bola spôsobená smrť osoby. Poukázal tiež na princíp istoty vyplývajúci zo záverov nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. decembra 2017 sp. zn. III. ÚS 288/2017.

1.3. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 4 ods. 3, ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“), § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, § 16, § 444 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania zistil, že zamestnanec žalovaného vykonal dňa 21. marca 2019 operačný zákrok - totálnu endoprotézu na končatine, ku ktorej žalobca súhlas nedal. Porušenie povinnosti žalovaného je konštatované aj Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou; svoje pochybenie žalovaný nepopiera. Protiprávny úkon na strane žalovaného nie je sporný, je zrejmé, ako mala byť poskytnutá zdravotná starostlivosť lege artis, a teda vykonaním operácie pravého a nie ľavého kolena.

1.4. Súd prvej inštancie považoval žalobu ako takú za dôvodnú; je nepochybné, že konaním žalovaného došlo k zásahu do osobnej integrity žalobcu tým, že zamestnanec žalovaného vykonal žalobcovi operáciu ľavého kolena napriek tomu, že žalobca požadoval chirurgický zákrok na pravom kolene. Spornou ostala výška náhrady. Ak žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 65.000 eur, okresný súd vychádzal zo skutočnosti, že zamestnanec, ktorý operáciu vykonal, prednosta, primár aj žalovaný úprimne a účinne oľutovali pochybenie, ku ktorému zo strany zdravotníckeho zariadenia neúmyselne došlo. Žalovaný sa snažil reparovať svoj omyl ponukou prednostného termínu na vykonanie operačného zákroku aj na pravom kolene žalobcu. Okresný súd tiež vychádzal zo skutočnosti, že žalobca mal v čase vykonania operácie 76 rokov; v jeho prípade sa nevykonala „mylný“ operačný zákrok na končatine, ktorá by bola pred zákrokom úplne zdravá, nakoľko zo zdravotnej dokumentácie vyplýva chronické degeneratívne ochorenie oboch kolenných zhybov žalobcu. Okresný súd v tomto smere uzavrel, že operácia v danom prípade nebola zbytočná. Žalobca pritom pred znalkyňou uviedol, že ak by dostal sumu 8.500 eur, ktorú dostala nemocnica ako pokutu, bol by spokojný. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil možný špekulatívno-prospechový zámer žalobcu, smerujúci k získaniu neprimeraného finančného prospechu. Okresný súd tiež mal za to, že žalobca nepreukázal, že konaním žalovaného došlo u neho v značnej miere k dotknutiu jeho osobnosti ako fyzickej osoby. Na základe uvedeného súd prvej inštancie považoval výšku relutárnej náhrady v sume 6.000 eur za primeranú a spĺňajúcu satisfakčnú funkciu relutárneho zadosťučinenia. Argumentáciu žalobcu vzal súd prvej inštancie do úvahy čiastočne. Vychádzal aj z toho, že na základe pribúdania veku u fyzickej osoby je vo všeobecnosti potrebné prijať záver, že rozsah a intenzita vykonávania akejkoľvek športovej činnosti sa logicky znižuje. Vychádzal pritom z dokazovaním zistených skutočností, že žalobca, aj keď s problémami, sa venuje športu, niečo porobí okolo svojho domu a domu svojej dcéry, žije rodinný život a pohybuje sa pomocou barly. Pri posudzovaní náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vychádzal zo satisfakčného charakteru nemajetkovej ujmy a skutočnosti, že nemajetková ujma nemá byť zdrojom bezdôvodného obohatenia pre žalobcu a voči žalovanému pôsobiť likvidačne.

1.5. Pokiaľ žalobca uplatnil nárok na náhradu škody na zdraví titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, súd prvej inštancie s poukazom na závery z vykonaného znaleckého dokazovania uzavrel, že nemal preukázané, že na strane žalobcu išlo o preukázateľne nepriaznivé následky pre jeho životné úkony. Jediným fyzickým obmedzením u žalobcu bolo chodenie o barlách. Žalobca sa však naďalej venuje športu (bicyklovanie a plávanie), svojej rodine, záhrade a chodíva na futbalový štadión za svojimi spoluhráčmi. Okresný súd tak nemal za preukázané, že na strane žalobcu ide o preukázateľne

nepriaznivé následky pre jeho životné úkony, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb.

1.6. Pri rozhodovaní o trovách konania okresný súd aplikoval § 262 ods. 1, ods. 2, § 255 ods. 1, § 257, § 232 ods. 2 a 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

1.7. Opravným uznesením z 30. mája 2023 č. k. 7C/22/2021-432 okresný súd opravil dátum vyhlásenia rozsudku z nesprávneho 18. apríl 2022 na správny 18. apríl 2023.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na základe odvolaní žalobcu a žalovaného proti výrokom II., III. a IV. rozsudku okresného súdu rozsudkom z 5. októbra 2023 č. k. 8Co/41/2023-456 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výroku II. v časti, týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur potvrdil a vo zvyšných častiach týkajúcich sa zamietnutia nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 10.811 eur a vo výrokoch III., IV. a závislom výroku V. týkajúcich sa náhrady trov konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie v týchto častiach na ďalšie konanie.

2.1. Odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu v o výroku II. v časti, týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej časti náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 59.000 eur postupom podľa § 387 CSP. V tejto časti poukázal na obsah napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie; uviedol právne teoretické východiská ochrany osobnosti a z toho vyplývajúcej náhrady nemajetkovej ujmy. Mal za to, že podmienkou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v závislosti od konkrétnych okolností prípadu je existencia závažnej ujmy, za ktorú sa považuje značná ujma vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne použil vlastnú úvahu, ktorú aj riadne zdôvodnil.

2.2. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu a jej výšku odvolací súd považoval za nepochybné, že zamestnanec žalovaného vykonal n a žalobcovi dňa 21. marca 2019 operačný zákrok -totálnu endoprotézu na končatine, ku ktorej žalobca nedal súhlas, čím došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti, a to zásahu do jeho telesnej integrity, jeho osobnej autonómie rozhodovania o lekárskech výkonoch a o jeho zdravotnom stave. Žalovaný neoprávnene zasiahol do osobných práv žalobcu tým, že mu bez súhlasu vykonal mylný operačný zákrok. Absentuje informovanosť a súhlas žalovaného. Odvolací súd poukázal na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, kam patrí aj poukazovanie žalobcu na vykonanie operácie netestovaným lekárom, nesprávne vedenie zdravotnej dokumentácie a s ohľadom n a spôsobený následok bola ujma, ktorú žalobca utrpel, značná a nezvratná a na jej kompenzáciu nepostačovalo len nemateriálne zadost'učinenie.

2.3. Vo vzťahu k uplatnenému a priznanému nároku n a náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd zdôraznil, že je potrebné rozlišovať, či negatívny následok je možné podriaďiť pod nárok, ktorý súvisí s ochranou osobnosti alebo ide o iné následky, ktoré je potrebné považovať za okolnosti podstatné pre vyjadrenie nároku n a náhradu škody spôsobenej žalobcovi na zdraví. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo prípustné, aby žalobca v konaní o ochranu osobnosti nahradzoval, resp. navyšoval nárok n a náhradu škody na zdraví, ktorý by mu patrila titulom bolestného, resp. sťaženia spoločenského uplatnenia. Pojem nemajetkovej ujmy je totiž širší a zahŕňa aj ujmu, ktorá by sa dotkla iných hľadísk osobnosti fyzickej osoby, nielen práva n a zdravie a s ním súvisiacich osobnostných aspektov. Predmetom ochrany osobnosti bola iná osobnostná hodnota ako ľudské zdravie, a preto nebol dôvod prihliadať na zdravotné problémy po neoprávnenom zásahu. S výškou relutárnej náhrady určenej súdom prvej inštancie na sumu 6.000 eur sa odvolací súd stotožnil a mal za to, že bolo potrebné prihliadať len a len n a t ú skutočnosť, že b o l vykonaný nesprávny - žalobcom neodsúhlasený operačný zákrok. Skutočnosť, že žalobca bol na operované koleno v minulosti liečený, nemôže mať vplyv na zodpovednosť žalovaného v podobe jeho vyvinenia s a a vážnosť ním spôsobenej ujmy, ktorá nastala dôsledkom nevyžiadaného operačného zákroku. Žalobca v rámci konania pred súdom prvej inštancie poukazoval na rozsudky, kedy bol zásah do telesnej integrity a zdravia vo väčšom rozsahu. Uvedené však nie je možné stotožňovať s prejednávanou vecou, kedy žalobca so sťažením spoločenského

uplatnenia si vie sám aj naďalej zabezpečovať základné životné potreby.

2.4. Odvolací súd ustálil, že suma 6.000 eur nie je neprimeranou ani k osobitným prípadom odškodňovania podľa osobitných predpisov. Vychádzal, okrem iného, aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2013 sp. zn. 6MCdo/15/2012, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie. Súdska musí zaoberať aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. K uvedenému odvolací súd dodal, že ak by bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násillného trestného činu by mala nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu podľa zákona č. 274/2017 Z. z. v sume 13.000 eur, a teda 25-násobok mesačnej minimálnej mzdy v sume 520 eur za rok 2019. Podľa názoru odvolacieho súdu aj z tohto hľadiska sa javí súdom prvej inštancie priznaná výška nemajetkovej ujmy ako primeraná a to najmä za stavu, že bolesti, či už fyzické alebo psychické ako aj sťaženie spoločenského uplatnenia, sa odškodňujú samostatne v rámci náhrady škody na zdraví.

2.5. Pokiaľ žalobca uplatnil ďalší nárok, ktorý v petite vymedzil ako sťaženie spoločenského uplatnenia, odvolací súd zdôraznil, že v rámci nemajetkovej ujmy vôbec neprihliadol na bolesť, ako ani zdravotné následky po operácii, ktorá vykonaná nemala byť, pretože má za to, že nároky na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sú samostatnými nárokmi a sú aj predmetom prejednávanej veci v rámci náhrady škody na zdraví. V tejto časti však odvolací súd uznal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; súd prvej inštancie nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia právne neposúdil a nedostatočne sa vysporiadal s námietkami žalobcu o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia týkajúcimi sa nesprávne vykonaného lekárskeho zákroku. Jednotlivé zložky práva na náhradu škody sa pritom prejavujú ako samostatné čiastkové nároky; ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach. Odvolací súd v tomto smere vytkol aj žalobcovi, že dôsledne už v žalobe nerozlišil nároky vo vzťahu k nemajetkovej ujme a k sťaženi spoločenského uplatnenia; tento nedostatok súd prvej inštancie v konaní neodstránil a ani z odôvodnenia rozsudku nebolo možné zistiť skutočnosti, dôležité pre rozhodnutie. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II., v časti týkajúcej sa zamietnutia nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 10.811 eur zrušil v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodil z § 420 písm. f) CSP, ako aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Rozsudok odvolacieho súdu napadol v rozsahu výrokovej časti, ktorou krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výroku II. v časti týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur potvrdil. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti, ako aj rozsudok okresného súdu v rozsahu výroku II. v časti, týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Uplatniac dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal, že v žalobe do vymáhanej sumy nemajetkovej ujmy zahrnul viaceré čiastkové nároky. Nárokom 1 bolo vykonanie žalobcom neodsúhlaseného zákroku a odopretie práva na slobodné individuálne rozhodovanie o svojom tele (ďalej aj „nárok 1“); nárokom 2 bola vytrpená fyzická bolesť pri operácii a rehabilitácii, poranenie tela žalobcu pri operácii, psychická ujma, trauma, šok, strach a nedôvera v lekársku starostlivosť (ďalej aj „nárok 2“). Súd prvej inštancie pritom oba nároky (nárok 1 a nárok 2) zahrnul pod nemajetkovú ujmu; za tieto nároky priznal žalobcovi sumu 6.000 eur a v prevyšujúcej časti nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur

žalobu zamietol.

3.2. Naproti tomu odvolací súd dospel k záveru, že priznaná suma 6.000 eur zahŕňa iba nárok 1 (vykonanie neodsúhlaseného operačného zákroku a odopretie práva na slobodné individuálne rozhodovanie o svojom tele) a nárok 2 odvolací súd podriadil pod nárok na náhradu škody na zdraví. Z uvedeného pre žalobcu vyplynulo, že nárok 2 (vytrpená fyzická bolesť, trauma, šok, strach a nedôvera v lekársku starostlivosť) bol podľa názoru odvolacieho súdu žalobcom aj súdom prvej inštancie nesprávne zahrnutý pod sumu 65.000 eur uplatňovanú ako nemajetková ujma, avšak to, že žalobcovi je daný aj nárok 2 odvolací súd nespochybnil.

3.3. Pokiaľ však odvolací súd dospel k záveru, že nárok 2 bol nesprávne právne kvalifikovaný a išlo o náhradu škody na zdraví, odvolací súd nebol právnou kvalifikáciou uvedenou v žalobe viazaný. Dovolateľovi nie je zrejmé, že ak odvolací súd sumu 6.000 eur považoval iba za náhradu ujmy za nárok 1 a súčasne uznal, že nárok 2 je predmetom konania, ktorý nespochybnil, prečo potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí prevyšujúcej časti nemajetkovej ujmy vo výške 59.000 eur.

3.4. Rozsudok odvolacieho súdu pre žalobcu založil procesne neriešiteľnú situáciu, keď priznaná suma zahŕňa iba nárok 1; suma 10.811 eur zahŕňa iba vyčíslené sťaženie spoločenského uplatnenia a nárok 2 už nie je predmetom konania.

3.5. Dovolateľ taktiež namietal, že rozsudok odvolacieho súdu vzhľadom na odvolacie dôvody uplatnené v odvolaní mal obsahovať relevantnú komparáciu s inými obdobnými prípadmi priznanej nemajetkovej ujmy najmä preto, že žalobca označuje ním utrpenú ujmu súdom za bagatelizovanú. Žalobca poukazoval na iné prípady, kedy súdy priznali podstatne vyššie čiastky nemajetkovej ujmy; odvolací súd sa týmito námietkami žalobcu nezaoberal a vystačil si s porovnaním s nemajetkovou ujmou podľa zákona č. 274/2017 Z. z. Odvolací súd však nezohľadnil špecifiká prípadu, že k nemajetkovej ujme žalobcu došlo na vysokošpecializovanom zdravotnom pracovisku; žalobcu operoval lekár bez príslušnej nevyhnutnej atestácie a nie je v konaní tvrdené ani preukázané, či žalobca učinil po chybných operácii účinné opatrenia na predchádzanie obdobným omylom. Dovolateľ uzavrel, že výšku priznanej nemajetkovej ujmy možno označiť z nedostatku odôvodnenú čo do špecifik daného prípadu a bez príslušnej komparácie s inými, obdobnými prípadmi.

3.6. Pokiaľ dovolateľ uplatnil dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a) CSP zdôraznil, že jednou z rozhodujúcich otázok v spore bolo, aký je rozsah nemajetkovej ujmy, ktorú má žalobca právo si voči žalovanému uplatniť. Odvolací súd pod nemajetkovú ujmu zahrnul výhradne ujmu žalobcu, ktorou mu bolo odňaté právo na slobodné individuálne rozhodnutie pacienta; vo zvyšku utrpenú ujmu žalobcu aj v psychickej sfére považoval odvolací súd za ujmu odškodniteľnú inými právnymi inštitútmi.

3.7. Dovolateľ poukázal na závery vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/65/2013 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod publikačným číslom R 1/2015. S prihliadnutím na závery uvedené v označenom rozhodnutí dovolateľ namietal, že odvolací súd nemajetkovú ujmu vzniknutú žalobcovi nesprávne zužujúco interpretoval iba vo väzbe na nárok 1, pričom nemajetková ujma v predmetnej veci bola podstatne širšia a zahŕňala psychickú ujmu žalobcu, traumy, šok, strach a nedôveru v lekársku starostlivosť a ostatné negatívne prejavy chyby žalovaného, ktoré žalobca vo svojej psychickej sfére a prežívaní utrpel. Svojimi závermi sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, za ktorú dovolateľ považoval závery vyplývajúce z rozhodnutia R 1/2015.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení navrhol dovolanie žalobcu ako celok odmietnuť a to v časti, v ktorej žalobca namietal vady podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie žalobcu neodôvodnené.

4.1. Z podaného dovolania pre žalovaného vyplýva, že žalobca len subjektívne nesúhlasí s odôvodnením

rozsudku odvolacieho súdu a s priznanou sumou nemajetkovej ujmy. Nesúhlas strany s právnym názorom súdu však nie je dôvodom na dovolanie; odňatie možnosti pred súdom konať ako dovolací dôvod je podľa rozhodovacej praxe odvolacieho súdu dané do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci obsiahnutým v rozhodnutí. Žalovaný mal za to, že rozsudok odvolacieho súdu netrpí vadou nedostatku riadneho odôvodnenia, nedostatočne zisteného skutkového stavu alebo nesprávneho právneho posúdenia.

4.2. K dovolacej argumentácii žalobcu uviedol, že žalobca ním uplatnené nároky v žalobe zrozumiteľne rozlíšil, keď titulom zásahu do práva na ochranu osobnosti a nemajetkovej ujmy sa domáhal zaplata sumy 65.000 eur a titulom náhrady škody na zdraví sa domáhal zaplata sumy 10.811 eur. Členenie nárokov, ktoré žalobca uvádza v dovolaní ako ním definované pojmy „nárok 1“ a „nárok 2“ z ničoho nevyplýva a žalobca sa nimi snaží ex post zmeniť pre neho nepriaznivý rozsudok súdu prvej inštancie a rozsudok odvolacieho súdu, ktoré o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu zásahu do práva na ochranu osobnosti a o nároku na náhradu škody na zdraví zákonným spôsobom rozhodli. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu pritom nijakým spôsobom nepopiera rozsudok súdu prvej inštancie, len rozdiel medzi oboma právnymi inštitútmi precizuje a žalobcovi vysvetľuje.

4.3. Pokiaľ žalobca namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaný tvrdil, že od rozhodnutia R 1/2015 sa rozsudok súdu prvej inštancie ani rozsudok odvolacieho súdu v žiadnom smere neodchýlil, keď posudzoval oba nároky samostatne a o oboch nárokoch súdy aj rozhodli.

5. Intervenient v písomnom vyjadrení navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné odmietol.

5.1. Intervenient považoval dovolanie za zmatečné a nesprávne; žalobca sa v dovolaní snaží preukázať, že v rámci vymáhanej nemajetkovej ujmy boli zahrnuté viaceré čiastkové nároky, čo však nie je pravda. Z konania pred súdmi nižších inštancií vyplýva, že žalobca sa domáhal nemajetkovej ujmy 65.000 eur a náhrady škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 10.811 eur. Žalobca sa snaží uplatnenú sumu nemajetkovej ujmy podporiť skutkovou argumentáciou, ktorá konkuruje, resp. spadá pod nárok na náhradu škody na zdraví uplatnený vo výške 10.811 eur, čo v odôvodnení konštatoval aj odvolací súd a vysvetlil, prečo pri úvahe o výške peňažnej náhrady bolo potrebné prihliadať len na tú skutočnosť, že bol vykonaný nesprávny, žalobcom neodsúhlasený operačný zákrok, za ktorý zásah súdy oboch inštancií považovali primeranú satisfakciu vo výške 6.000 eur.

5.2. Žalobca nárok 2 vytvoril iba v podanom dovolaní. Intervenient nesúhlasil, že by tento nárok odvolací súd právne kvalifikoval inak ako žalobca a súd prvej inštancie a kvalifikoval ho ako nárok na náhradu škody na zdraví. Odvolací súd sa v rozhodnutí o nemajetkovej ujme jednoznačne vyjadril, že táto je primeraná vo výške 6.000 eur a vo zvyšnej časti nárok na nemajetkovú ujmu ako nedôvodný zamietol. Odvolací súd v časti potvrdenia výroku prvoinštančného súdu o zamietnutí sumy 59.000 eur nepochybne rozhodoval o nároku na nemajetkovú ujmu. Tvrdenie žalobcu, že súd nemajetkovú ujmu žalobcu nesprávne zužujúco interpretoval iba vo väzbe na nárok 1, a teda len na vykonanie žalobcom neodsúhlaseného operačného zákroku, pričom nemajetková ujma bola podstatne širšia a zahŕňala psychickú ujmu, traumu, šok, strach a pod., ktoré žalobca vo svojej psychickej sfére utrpel, je tak nesprávne.

5.3. Pokiaľ žalobca uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, neformuloval konkrétnu právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným

postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Jedným z hlavných znakov charakterizujúcich procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP je zásah súdu do práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

9. Vo všeobecnosti k námietkam dovolateľa týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP, I. ÚS 243/2007). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

10. V rámci namietanej vady zmätočnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolateľ namietal, že už v žalobe uplatnené nároky rozčlenil, a to nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nárok na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia. Pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, táto už podľa žaloby spočívala v porušení osobnostných práv - vykonanie žalobcom neodsúhlaseného zákroku (stranová zámna pri totálnej endoprotéze kolena) a zároveň vytrpenej bolesti pri operácii a rehabilitácii, poranení tela žalobcu pri operácii, psychickej ujme, traume, šoku a vyvolanom strachu a nedôvere v lekársku starostlivosť. Uvedené nároky v dovolaní dovolateľ označil ako „nárok 1“ a „nárok 2“.

10.1. O takto uplatnených nárokoch rozhodoval súd prvej inštancie. Zmätočnosť rozhodnutia

odvolacieho súdu videl dovolateľ v tom, že odvolací súd uzavrel, že priznaná suma zahŕňa iba nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku vykonania neodsúhlaseného zákroku a uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy (bolesť pri operácii a rehabilitácii, psychická ujma, trauma, šok a vyvolaný strach a nedôvera v lekársku starostlivosť) odvolací súd podriadil pod škodu na zdraví. Tým, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie pokiaľ ide o zamietnutie uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, podľa názoru dovolateľa tieto nároky prestali byť predmetom konania a aj keď sa odvolací súd vyjadril, že spadajú pod škodu na zdraví, už samé osebe nie sú predmetom konania, ktorého predmetom p o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie v o vzťahu k zamietnutiu nároku na náhradu škody na zdraví ostáva len škoda na zdraví spočívajúca v sťažení spoločenského uplatnenia.

10.2. V rámci namietanej vady zmätočnosti dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s odvolacou argumentáciou a nevykonal relevantnú komparáciu s inými obdobnými prípadmi a odvolací súd si vystačil len s porovnaním s nemajetkovou ujmou podľa zákona č. 274/2017 Z. z.

10.3. Takouto argumentáciou dovolateľ namietal zmätočnosť (rozporupnosť) a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

11. Dovolací súd overil dovolaciu argumentáciu žalobcu a z obsahu žaloby zistil, že žalobca uplatnil dva nároky - nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a nárok na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia. Sťaženia spoločenského uplatnenia sa v konkrétnostiach týkajú len body h), i), j) a k) na str. 9 - 10 žaloby; v ostatnom je v žalobe odôvodnený právny základ nároku a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobca špecifikoval ako nárok vyplývajúci z vykonania lekárskeho zákroku non lege artis, bez súhlasu žalobcu, čo predstavuje zásah do práva na súkromie, do telesnej integrity a práva na ľudskú dôstojnosť. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy špecifikoval argumentáciou, že došlo zo strany žalovaného k zásahu do práva na život a zdravie vykonaním zásahu non lege artis; žalobca v dôsledku vykonaného zákroku vytrpel zbytočné bolesti spojené s operáciou a pooperačné komplikácie; u žalobcu sa prejavujú príznaky stresového syndrómu, pri predstave operácie prežíva úzkostné stavy, nočné mory, nechutenstvo, zmeny v nálahe. V písomnom vyjadrení (č. 1. 61 spisu) žalobca inú argumentáciu neuviedol.

12. Takto uplatnené nároky súd prvej inštancie právne posúdil ako nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia. Uplatnený nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia v celom rozsahu zamietol (v tejto časti odvolací súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu zrušil). Je zjavné, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy okresný súd posúdil len ako nárok, ktorý má pôvod v zásahu do osobnej integrity žalobcu (vykonanie zákroku non lege artis); vo vzťahu k nemajetkovej ujme (ktorú žalobca v dovolaní označuje ako „nárok 2“ - vytrpená bolesť pri operácii, rehabilitácii, poranení tela žalobcu pri operácii, psychickej ujme, traume, šoku a vyvolanom strachu a nedôvere v lekársku starostlivosť) rozsudok okresného súdu mlčí, resp. tieto následky aplikuje čiastočne ako kritériá pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy. Odvolací súd naproti tomu ako dôvodný považoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu tým, že na jeho tele bol bez jeho súhlasu vykonaný mylný operačný zákrok; iný zásah do osobnostných práv žalobcu nezistil a uviedol, že pri určení výšky peňažnej náhrady za spôsobenú nemajetkovú ujmu nebol dôvod prihliadať na zdravotné problémy po neoprávnenom zásahu.

12.1. Uvedené závery odvolacieho súdu v nadväznosti na závery súdu prvej inštancie považuje aj dovolací súd za zmätočné. Javí sa, že o celom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bolo súdmi nižších inštancií právoplatne rozhodnuté; predmetom konania ostáva v dôsledku zrušenia iba uplatnený nárok na náhradu škody na zdraví v dôsledku sťaženia spoločenského uplatnenia.

12.2. Odvolací súd na jednej strane, pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a jej výšky, konštatoval, že pri úvahe o výške peňažnej náhrady bolo potrebné prihliadať len a len na tú skutočnosť, že bol vykonaný nesprávny - žalobcom neodsúhlasený operačný zákrok, na strane druhej pri sťažení spoločenského uplatnenia zároveň argumentuje, že jednotlivé zložky

na náhradu škody sa pritom prejavujú ako samostatné čiastkové nároky; ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach. Toto protirečenie aj v súvislosti s potvrdením zamietajúceho výroku okresného súdu vo vzťahu k nemajetkovej ujme má za následok zmätočnosť spočívajúcu v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

12.3. Z rozhodnutia odvolacieho súdu (postihnutého vadou zmätočnosti) s a totiž javí, že odvolací súd potvrdzujúci výrok o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy založil výlučne na skutočnosti, že došlo k lekárskeму zákroku non lege artis, vykonaniu neodsúhlaseného operačného zákroku v dôsledku stranovej zámeny pri operačnom zákroku. Toto konštatovanie možno vyložiť aj tak, že odvolací súd pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzal len a len zo skutočnosti, že k protiprávnemu zásahu do osobnosti žalobcu vykonaním zásahu non lege artis došlo; absentuje tak vyhodnotenie kritérií, ktorými sú v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k ujme došlo. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ako materiálnej satisfakcie je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu je potom potrebné považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Nie sú však rozhodujúce subjektívne pocity fyzickej osoby, ktorá ujmu utrpela ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba.

12.4. Odvolací súd súhlasí so záverom súdov nižších inštancií, že súd určí výšku nemajetkovej ujmy na základe voľnej úvahy, táto úvaha však podlieha hodnoteniu, táto úvaha musí byť podoprená preskúmaním a vyhodnotením okolností, za ktorý k nemajetkovej ujme došlo. Ak potom odvolací súd (a v zásade aj súd prvej inštancie) vychádzal prakticky výlučne zo záveru, ktorý je iba konštatovaním protiprávného konania (a teda právnym základom nároku) a na druhej strane neakceptuje kvantifikačné kritériá (okolnosti za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo, osobu, ktorá zákrok non lege artis vykonala, osobu, u ktorej došlo k zásahu do osobnostných práv a predovšetkým ujmu, ktorú táto osoba vytrpela) s tým, že týmito okolnosťami (následkami na zdravotnom a psychickom stave žalobcu) zaoberať nebude, je rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutím nepreskúmateľným.

12.5. Žalobca už v podanej žalobe poukázal na skutočnosti, ktoré síce v časti považoval za osobitný druh nemajetkovej ujmy a v časti ako následky protiprávného konania žalovaného spôsobujúce zásah do jeho osobnosti. Ide o argumentáciu, že nešlo o omyl odborný, ale omyl banálny, pri operačnom zákroku nebol prítomný atestovaný lekár, bola vedená nesprávne zdravotná dokumentácia a zákrok bol vykonaný na vysokoodbornom pracovisku. Zároveň ponúkol argumentáciu k následkom n a jeho fyzickom a psychickom zdraví, ktoré malo vykonanie zákroku non lege artis. Ak sa týmito skutočnosťami odvolací súd nezaoberal napriek tomu, že dovolateľ takúto argumentáciu v odvolaní použil, je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné.

12.6. Dovolateľ v o vzťahu k nepreskúmateľnosti argumentuje aj tým, že odvolací súd nezohľadnil a nevysporiadal sa s výškou priznanej ujmy v iných veciach. S uvedeným sa odvolací súd vysporiadal, i keď krátkym konštatovaním o tom, že v iných veciach išlo o zásah do telesnej integrity a zdravia vo väčšom rozsahu. Dovolací súd však iba na okraj poznamenáva, že pokiaľ súdy nižších inštancií porovnávali zásah do osobnosti so zásahom vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17Co/136/2012, v predmetnej veci došlo k stranovej zámene pri artroskopii kolenného kĺbu a nie k stranovej zámene pri totálnej endoprotéze kolenného kĺbu.

12.7. Napokon iba na okraj, pokiaľ odvolací súd pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal zo zákona č. 274/2017 Z. z., dovolací súd poukazuje na novšie závery dovolacieho súdu vyslovené v rozhodnutí z 26. augusta 2024 sp. zn. 7Cdo/103/2023, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky po publikačným číslom 69/2024, podľa ktorého „pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho

zákonníka nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov (zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov).

13. Vzhľadom k vyššie uvedených záverom dovolací súd uzatvára, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním je vnútorne rozporný a zároveň nedostatočne odôvodnený (nepreskúmateľný) v rozsahu porušujúcom právo žalobcu na spravodlivý proces. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je potom nielen prípustné, ale aj dôvodné a je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) v napadnutom rozsahu. Dovolací súd zároveň zrušil (§ 449 ods. 2 CSP) aj rozsudok okresného súdu vo vzťahu k časti výroku II., týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej časti náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur predovšetkým z dôvodu, aby bolo o celom uplatnenom nároku (nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj nároku na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia) rozhodnuté za súčasného posúdenia závažnosti následkov vzniknutých v dôsledku porušenia práva na ochranu osobnosti a následkov spadajúcich pod sťaženie spoločenského uplatnenia, nakoľko tieto následky sa v prejednávanej veci prelínajú. Je tomu tak práve z dôvodu osobitosti prejednávanej veci, keď stranová zámena pri operačnom zákroku celkom zrejme nie je pri bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia z logických dôvodov hodnotená.

13.1. Súd nižších inštancií v ďalšom konaní sa budú zaoberať komplexne uplatnenými nárokmi na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody na zdraví, pri nemajetkovej ujme zohľadnia kvantifikačné kritériá pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vyplývajúce z tohto uznesenia a zohľadnia, že samotné (preukázané) protiprávne konanie je právnym základom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a nie jeho kvantifikačným kritériom. Určujúcim je objektívne hľadisko, ako by stranovú zámenu pri totálnej endoprotéze kolenného kĺbu v podmienkach 21. storočia vnímala každá iná osoba a zároveň závažnosť ďalších (vyvolaných) dopadov konania non lege artis na osobu, takýmto zákrokom dotknutým.

14. Existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie. Dovolací súd sa preto nemohol zaoberať prípustnosťou (a už vôbec nie dôvodnosťou) dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

15. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil v napadnutom rozsahu rozsudok odvolacieho súdu a aj rozsudok okresného súdu v časti výroku, ktorým v prevyšujúcej časti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

16. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.